

EXPERIÈNCIA 3: NOIES I NOIS, FENT CAMÍ CAP A LA IGUALTAT

Organitzem la societat

Educació Física

altres
matèries

4

Organitzem la societat

Presentació de l'activitat

Nivell	Secundària.
Durada	Una hora aproximadament.
Objectius	<ul style="list-style-type: none">▪ Aprofitar la realització d'activitats d'expressió corporal per identificar els rols i estereotips de gènere que influeixen en les decisions de nois i noies a l'hora de definir el seu paper a la societat.
Resultats esperats	<ul style="list-style-type: none">▪ Visibilització dels rols i estereotips de gènere en l'assignació de tasques i responsabilitats dins la societat.▪ Reflexió i debat per a la superació d'aquests rols i estereotips, amb la finalitat de construir una societat més justa, equilibrada i igualitària, on es pugui aprofitar plenament el talent de nois i noies.

Organitzem la societat

Desenvolupament de l'activitat

- 1** El professorat presentarà l'activitat com un exercici d'expressió corporal i en comentarà els objectius segons les explicacions de **l'Argumentari**.
- 2** A partir d'aquí, organitzarà la classe en grups de sis alumnes procurant que hi hagi equilibri numèric entre nois i noies.
- 3** Tot seguit, es distribueixen les cartes de les necessitats a cobrir i els rols que cal desenvolupar.. Algunes de les necessitats poden quedar sense assignar.
- 4** Un cop s'hagin repartit les necessitats, cada grup farà, per torns, una representació dels "papers" que se'ls han assignat, utilitzant només l'expressió corporal. La resta de la classe haurà d'endevinar exactament quina necessitat s'ha encarregat de cobrir cada alumne/a.
- 5** Després de la representació de tots els grups se'ls demanarà que emplenin la Fitxa 4: **Les teves conclusions**. Les respostes apuntades seran motiu de debat conjunt amb tota la classe.

Organitzem la societat

Recursos didàctics

► Materials per a l'alumnat:

- Presentació de l'activitat.
- 15 cartes amb necessitats per cobrir en una societat ideal.

Alimentació

Ocupar-se de proveir a la societat d'aliments.

Recol·lectar, emmagatzemar, conservar i distribuir el menjar a la població.

Això vol dir: Pescar, caçar, recollir fruites dels arbres, trobar maneres de conservar els aliments... i fins i tot sembrar la terra!

Roba i abric

Assegurar la provisió de roba a la societat.

Dissenyar i confeccionar roba, abric i calçat a la població.

Això vol dir: Trobar materials per fabricar la roba, idear les peces, tallar, cosir...

Eines

Encarregar-se de la provisió a la societat d'eines.

Idear i produir tot tipus d'eines per a la supervivència de la població.

Això vol dir: Fabricar estris per cuinar, eines per construir cases, barques, mobiliari, etc., armes per caçar...

Tecnologia

Assegurar la provisió de tecnologia a la societat.

Idear i fabricar aparells tecnològics per tal de mecanitzar els processos productius o minimitzar l'esforç manual.

Això vol dir: Crear enginyers per elevar i transportar materials pesants, crear un molí de vent per aprofitar-ne l'energia, crear un sistema de transmissió d'ones sonores (ràdio)...

Seguretat i defensa

vetllar per la seguretat de la societat.

Responsabilitzar-se i protegir físicament a la població davant d'un enemic o davant d'una catàstrofe natural. Mantenir l'ordre públic.

Això vol dir: Crear una organització estable, distribuir funcions entre els diferents agents de seguretat, armar-los i instruir-los, decidir estratègies militars davant de possibles enemics...

Habitatge

Encarregar-se de construir habitatges per a la societat.

Idear i construir cases per a la població.

Això vol dir: Trobar els materials més adequats per a la construcció, transportar-los d'un lloc a un altre de la illa, fer càlculs geomètrics i estructurals, ser hàbil amb les mans...

Organitzem la societat

Recursos didàctics

Infraestructures

Encarregar-se de la provisió d'infraestructures a la societat.

Idear, projectar i construir camins, ponts, escoles, instal·lacions sanitàries, etc. per a la població.

Això vol dir: *Conèixer bé les condicions geogràfiques i geològiques del terreny, construir a gran escala, a vegades en condicions dures...*

Medicina i salut

Vetllar per la salut de la societat.

Prevenir i curar les malalties de la població.

Això vol dir: *Atendre ferits i malalts, realitzar operacions, investigar sobre les propietats de les diferents herbes medicinals, elaborar remeis o medicines...*

Organització política i social

Assegurar-se d'organitzar políticament la societat.

Idear, consensuar i crear un sistema polític, social i econòmic.

Això vol dir: *Determinar quin serà el sistema d'elecció d'un líder, determinar quin sistema econòmic hi haurà (hi haurà moneda?), determinar si hi haurà estaments o jerarquies socials...*

Atenció a les persones

Encarregar-se de l'atenció a les persones.

Atendre les necessitats bàsiques de la població més dèbil.

Això vol dir: *Fer les cures a persones ferides, atendre les necessitats bàsiques a persones que no es valen per elles mateixes, fer de "cangur" als més petits, fer companyia a aquelles persones que viuen soles...*

Filosofia, ètica i religió

Fer-se responsable de donar una explicació última de l'home i la natura i la seva actuació.

Determinar judicis de valor (religió) o principis i regles (ètica) sobre l'existència per tal d'orientar l'actuació personal i col·lectiva.

Això vol dir: *Pensar i difondre sobre aspectes com el bé i el mal, l'origen de l'univers, la reencarnació, l'existència d'un déu o ésser superior...*

Justícia

Vetllar per garantir justícia a la societat.

Determinar, establir i fer complir uns deures i unes obligacions a les persones.

Això vol dir: *Establir unes lleis, jutjar els presumptes casos d'infracció de la llei, determinar quines seran les penes o càstigs per vulnerar la llei...*

Serveis de neteja

Tenir cura del manteniment de la neteja de l'illa.

Crear un sistema de recollida de les deixalles creades per la població.

Això vol dir: *Establir llocs o crear recipients perquè la població dipositi i classifiqui les seves deixalles, recollir tots aquells residus que embruten l'illa...*

Organitzem la societat

Recursos didàctics

Oci i Cultura

intentar resoldre les necessitats d'oci i cultura de la societat.

Programar i gestionar les activitats d'oci i cultura.

Això vol dir: Organitzar festivals de música, fires artesanals, exposicions d'art, festes populars, fer construir biblioteques i teatres...

Educació

Vetllar per l'educació de la societat.

Formar i instruir a la població.

Això vol dir: Ensenyar a petits i grans els coneixements necessaris per tal de poder desenvolupar-se.

- **Fitxa 4:** Les teves conclusions.

► Materials per al professorat:

- Argumentari.
- Solucionari.
- Glossari.

Organitzem la societat

Argumentari

► A l'inici de l'activitat

Per començar, el professorat pot introduir l'activitat proposant-los que s'imaginin que acaben d'arribar a una illa deserta on els serà difícil que els rescatin aviat, de manera que els caldrà organitzar-se per crear una nova societat, com a mínim per poder sobreviure durant un temps.

Dividits en grups, cada persona haurà de seleccionar una sèrie de necessitats que caldrà cobrir, d'acord amb les que es detallen en una sèrie de **Cartes**:

>> Alimentació / Roba i abric / Eines / Tecnologia / Seguretat i defensa / Habitatge / Infraestructures / Medicina i Salut / Organització social i política / Atenció a les persones (Cures, afecte, atenció emocional) / Justícia / Filosofia, ètica, religió / Serveis de neteja / Oci i Cultura / Educació.

Sobre cada una de les necessitats que contempla el grup de cartes seria convenient que el professorat fes una reflexió al voltant de per què són necessàries.

► Per a la dinàmica de l'activitat

Per fer les representacions el professorat pot facilitar objectes que facin de suport a l'expressió corporal (quaderns, eines, objectes de neteja, teles, pintures, matalassos, etc.) i els recordarà que només es pot fer servir **l'expressió corporal**.

Mentre es desenvolupa l'activitat, molt probablement nois i noies mostraran pautes influenciades pels rols i estereotips de gènere en relació a l'elecció/ assignació de necessitats per cobrir: les noies s'identificaran més amb les necessitats d'abric/roba, salut, cures/afecte/atenció emocional..., mentre que els nois ho faran amb l'alimentació, les eines/tecnologia, la seguretat/defensa, l'habitatge/infraestructura, l'organització social i política, etc.

El debat sobre les respostes donades a la Fitxa 4 de **Les teves conclusions** convé que s'orienti de manera que es faci palesa la importància que te cobrir la totalitat de les necessitats (cal satisfer-les totes) i que qualsevol podria fer-ho, sense importar si es tracta de dones o d'homes.

Organitzem la societat

Argumentari

El debat es podria complementar també oferint-los dades sobre el salari mig per algunes de les professions associades a la satisfacció d'aquestes necessitats (disponibles mitjançant el següent enllaç de la pàgina web de l'Institut d'Estadística de Catalunya:

<http://www.idescat.net/cat/societat/treball/salaris/ees2002.pdf>.

Es podrà comprovar que les necessitats cobertes normalment per les dones tenen un salari mig inferior al dels homes. A partir de les dades és possible plantejar-nos la pregunta: Per què si totes les necessitats són igual de prioritàries es paga més o menys en funció que siguin homes o dones qui les satisfà?

► Per finalitzar l'activitat

Es pot acabar l'activitat recordant que molts dels "papers" assignats a homes i dones són fruit de les normes produïdes per la **socialització diferencial de gènere**. Aquestes normes indiquen a què s'han de dedicar els homes i les dones per tal que responguin a allò que s'espera d'ells i elles segons el seu **sexe**. No responen a realitats ni a fets objectius.

És convenient que l'alumnat aprengui a detectar aquests límits que no responen a fets objectius (per raons físiques, intel·lectuals, vocacionals o d'interès personal) i a provar de superar-los amb l'objectiu de construir una societat més justa i igualitària.

Organitzem la societat

Solucionari

>> Síntesi del missatge principal

Tots teniu dret a les mateixes oportunitats. Les eleccions que feu les escollireu en funció dels vostres propis interessos i habilitats sense que responguin, per obligació, a les normes socials i els models que la societat creu que són els adequats.

Anar més enllà d'aquestes normes no serà pas senzill, però d'aquesta manera contribuïreu a construir un món més just i igualitari, un nou món on la **igualtat d'oportunitats entre dones i homes** sigui cabdal.

► Reflexions complementàries

Una altra reflexió complementària serà que la nostra societat està construïda sobre la base d'una sèrie d'**estereotips i rols de gènere** que influeixen en gran mesura en els nostres projectes professionals, personals i vitals. Als homes i a les dones se'ls assignen "papers" per cobrir necessitats diferents, però tots aquests papers són igualment valuosos i imprescindibles.

Aquests "papers assignats" ens impedeixen tenir plena llibertat per decidir què volem i quina desitgem que sigui la nostra contribució a la societat. Són "papers socials" que tant podrien fer homes com dones, però que se'ns imposen socialment.

A més, col·loquen les dones en una posició de discriminació respecte als homes pel que fa al marge de maniobra per prendre les pròpies decisions, la falta de participació en els espais de poder, la manca de temps per haver de fer-se càrrec de les responsabilitats familiars i domèstiques, etc.

Organitzem la societat

Glossari

► Estereotip de gènere

- Conjunt de clixés, concepcions, opinions o imatges generalment simplistes que uniformen les persones i adjudiquen característiques, capacitats i comportaments determinats a les dones i als homes.

Exemple: Es diu que els homes són valents, decidits, desafiants, dinàmics, racionals, francs, etc. i que les dones són submises, sensibles, passives, tendres, pacients, bondadoses, etc

► Gènere

- Construcció social i cultural basada en les diferències biològiques entre els sexes que assigna diferents característiques emocionals, intel·lectuals i comportamentals a dones i homes, variables segons la societat i l'època històrica. A partir d'aquestes diferències biològiques, el gènere configura les relacions socials i de poder entre homes i dones.

► Igualtat d'oportunitats entre dones i homes

- Condició de ser iguals dones i homes en l'àmbit laboral, social, cultural, econòmic i polític, sense que actituds i estereotips sexistes limitin les seves possibilitats.

► Rol de gènere

- Comportament que, en una societat concreta, s'espera d'una persona per raó del seu sexe. Generalment una persona assumeix els rols de gènere i construeix la seva psicologia, afectivitat i autoestima al voltant d'aquests rols.

Exemple: Un dels rols assignats tradicionalment als homes és ser els responsables de les activitats productives i les activitats polítiques. Un dels rols assignats tradicionalment a les dones és tenir cura dels fills i/o filles, tenir cura de les persones dependents i ser la responsable de les relacions afectives.

► Sexe

- Conjunt de les diferències físiques, biològiques i anatòmiques que divideixen els individus d'una espècie en mascles i femelles.

Exemple: Les característiques biològiques determinen que només les dones pareixen i poden alletar els seus fills i/o filles.

► Socialització diferencial

- Educació diferenciada entre dones i homes a l'hora d'aprendre els valors, expectatives i rols de la societat en la qual han nascut.

Exemple: Les diferències en l'assignació de responsabilitats en les tasques domèstiques fan que als nois, tradicionalment, se'ls hagi donat més llibertat per sortir al carrer, i així relacionar-se amb el seu grup d'amics, aprendre a defensar-se per si sols, i consegüentment desenvolupar un rol més actiu en l'espai públic.